

σειράς τοιούτων, ἐν τῷ Gids, ὅπερ ἀναμφισβητήτως ὑπῆρξε τὸ σημαντικώτερον ὄργανον τῆς ἐν Ὀλλανδία πνευματικῆς κινήσεως. Τὸ περισπούδαστον τοῦτο φιλολογικὸν φύλλον ἔσχε τὴν τιμὴν νὰ συγκαταλέξη ἄλλοτε μεταξὺ τῶν συγγραμμάτων αὐτοῦ τὸν Multatuli καὶ τὸν φίλον του Busken-Huet, συγγραφεὶα τῆς Χώρας τοῦ Ῥαμβράνδ, ποιητὴν καὶ κριτικόν, ἐν τῶν μᾶλλον ἐλευθερῶν πνευμάτων καὶ ἑνα τῶν τελειότερων συγγραφέων τῆς ὅλης γραμματολογίας. Ἐν τῷ ἐγκρίτῳ τούτῳ περιοδικῷ ἐδημοσίευσαν ἔργα τῶν ὁ K. Courperus, ὁ K. G. C. Byvonek, συγγραφεὺς λίαν παραδόξου βιβλίου, εἰδος ταξειδίου ἐξερευνησεως ἀνὰ μέσον τῆς φιλολογίας καὶ τῶν γαλλικῶν ζυθοποιείων, βιβλίον, ὅπερ αὐτοὶ οἱ συμπατριῶταί του δὲν ἐξέλαβον ἢ ὡς διασκεδαστικὴν φαντασίαν. Ὁ K. Van Hall ἀσχοληθεὶς ἰδίως, δι' ἀξιολόγων τεχνοκριτικῶν ἄρθρων περὶ τῆς ἐν Γαλλία συγχρόνου πνευματικῆς κινήσεως καὶ ὁ K. A. G. Hamel, ὁ σοφὸς καθοδηγητὴς τοῦ ἐν Γρονίγκη Πανεπιστημίου, ὁ ἀκαταπόνητος τοῦ Γαλλικοῦ Συνδέσμου διαδόχης, ἴσως δὲ μεταξὺ πάντων τῶν ξένων κριτικῶν ὁ μᾶλλον γινώσκων κατὰ βάθος τὴν γαλλικὴν γλῶσσαν καὶ φιλολογίαν. Ἀλλ' ὁ K. Byvonek—ἐπανερχόμεθα εἰς αὐτὸν τοῦ ὁποίου τὰς περὶ συγχρόνου γαλλικῆς φιλολογίας πληροφορίες συνεπλήρωσαν καὶ ἐδιόρθωσαν οἱ δύο τελευταῖοι,—φαίνεται γινώσκων κάλλιστα ὅλον τὸ παρελθὸν τῆς γαλλικῆς γραμματολογίας· φαίνεται ἄλλως τε γινώσκων τὰ πάντα, ἢ δὲ ποικιλία τῶν θεμάτων, ἅπερ πραγματεύεται, εἶναι ἀληθῶς ἐκτακτος. Ἐν διαστήματι δύο μηνῶν ἐδημοσίευσεν ἀλληλοδιαδόχως ἐν τῷ Gids μικρὰς περὶ τοῦ Villon μελέτας, περὶ τοῦ γερμανοῦ ποιητοῦ Christian Wagner, περὶ τοῦ ζητήματος τῆς Lombook, περὶ τοῦ ἁγίου Θωμᾶ τοῦ Ἀκινάτου καὶ τῆς φιλοσοφίας τῆς ἱστορίας, περὶ τῶν συμβολικῶν δραμάτων τοῦ K. Claudel, περὶ τοῦ Leconte de Lisle καὶ τοῦ Walter Pater, χωρὶς ν' ἀναφέρωμεν μνηστῆρας ἐπιθεώρησιν τῆς ξένης πολιτικῆς. Πλὴν μεθ' ὅλα ταῦτα κατανοεῖ τις ἁμέσως ὅτι εἶναι πρὸ πάντων fantaisiste, ὅτι ἡ ἐπιθυμία νὰ καταπλήξῃ τοὺς συμπατριώτας του ἐνοῦται παρ' αὐτῷ μετὰ τῆς ἐπιθυμίας του νὰ τοὺς διδάξῃ, καὶ ὅτι ὅσον πολυάριθμα καὶ ἂν ὦσι τὰ ἀντικείμενα τῆς περιργείας του, οὐδὲν ἐξ αὐτῶν ἐξαίτλει κατὰ βάθος. Γεγραμμένα δι' ὕφους πολυπλόκου καὶ συχνάκις σκοτεινοῦ, τὰ ἄρθρα του ἀφθονοῦσιν εὐφῶν παραδοξολογιῶν καὶ λεπτολόγων βλέψεων, πλὴν πάντα ἐπιφέρουσι τὴν αὐτὴν ἐντύπωσιν ἣν ἐπέφερε τὸ βιβλίον αὐτοῦ περὶ τῆς γαλλικῆς φιλολογίας.

Ἐν τῷ Gids ὡσαύτως ἐδημοσιεύθησαν τὰ κυριώτερα ἔργα τοῦ K. Ροβέρτου Fruin, τοῦ μεγάλου ὀλλανδοῦ ἱστορικοῦ. Γεννηθεὶς τῷ 1823 ἐν Ροττερδάμῃ καθηγητὴς ἀπὸ πολλῶν ἐτῶν τοῦ περιφημοῦ τῆς Leyde Πανεπιστημίου, ὁ K. Fruin δὲν ἐνησχολήθη, καθ' ὅλον τὸ μακρὸν αὐτοῦ στάδιον, ἢ περὶ τῆς ἱστορίας τῆς πατρίδος του· ἀλλ' εἰς τὴν μελέτην τῆς ἱστορίας ταύτης ἀφιερῶθη μετὰ θαυμαστοῦ ζήλου, δραστηριότητος καὶ εὐσυνειδήσιας. Οἱ συμπατριῶταί του, οὔτινες τὸν σέβονται προσέτι ὡς τὸν πρύτανιν τῶν σοφῶν ἀνδρῶν καὶ τῶν συγγρα-

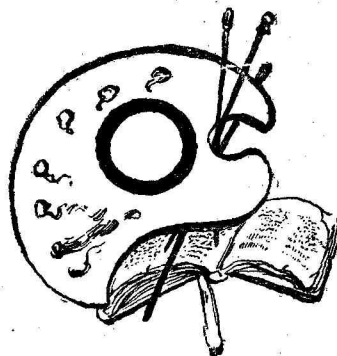
φέων των, δὲν διστάζουσι νὰ ἐξομολώσωσιν αὐτὸν πρὸς τοὺς πρώτους τῆς Εὐρώπης ἱστορικοὺς καὶ πράγματι ὁ K. Fruin εἶναι ὁ ἀντάξιός ἐφ' ἑκάμυλλος τῶν Freeman καὶ τῶν Sybel, τῶν ἀκαταπονήτων θύτων ἐξερευνητῶν τῶν ἐναθρυνομένων πρὸ παντὸς ὅτι εἶναι ἀκριβεῖς καὶ ὅτι μᾶς δεικνύουσι τὰ ἱστορικὰ γεγονότα, οἷα ὑπῆρξαν. Ἴσως ὁ K. Fruin ὑπερβαίνει μάλιστα αὐτοὺς διὰ τὸ ἔμπεδον τῆς παιδείας του, ὡς ἐπίσης διὰ τὸ αὐστηρὸν καὶ ἀχαριτοῦ ὕφους του. Γεγονότα, πάντοτε γεγονότα, καὶ μόνον γεγονότα· οὐδὲν ἄλλο ὑπάρχει ἐν ταῖς ἀξιωματικαῖς αὐτοῦ συγγράμμασι περὶ τῶν Προκαταρχῶν τοῦ περὶ ἀνεξαρτησίας πολέμου, περὶ Μότλεϋ καὶ τῆς ἱστορίας τῶν Κάτω χωρῶν, περὶ μιᾶς πόλεως τῆς Ὀλλανδίας κατὰ τὸν Μεσαίωνα. Δὲν θὰ ἠδύνατό τις νὰ φαντασθῇ ἱστορίαν σοφοτέραν, μᾶλλον ἀμερόληπτον, οὐδὲ μᾶλλον καὶ ἐντελῶς ἀπληλαγμένην παντὸς καλλοπισμοῦ φαντασίας.

A. ΜΑΡΤΖΟΚΗΣ

★ ΣΥΓΧΡΟΝΟΙ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΑΙ ★

Γ. ΒΡΟΥΤΟΣ

ΠΩΣ ὁ Λούτρας εἶνε ὁ πρύτανις τῆς ζωγραφικῆς ἐν Ἑλλάδι, οὕτω καὶ ὁ Γεώργιος Βρούτος εἶνε ὁ πρύτανις τῆς Γλυπτικῆς.

Ὁ Βρούτος ἐσπούδασεν ἐν τῇ ἐν Ρώμῃ Ἀκαδημίᾳ τοῦ Ἀγίου

Λουκά με καθηγητὰς τὸν Νιακαρίνη καὶ τὸν Ταντολίνη, μαθητὰς τοῦ ἀθανάτου Κονόβα. Ὁ Βρούτος ὑπῆρξεν ὑπότροφος τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, τῇ συστάσει αὐτοῦ τοῦ Βασιλέως. Αἱ ἐν Ρώμῃ σπουδαὶ τοῦ ὑπῆρξαν μία σειρά θριαμβῶν τιμῶντων τὸ ἑλληνικὸν ὄνομα ἐν τῇ ξένῃ. Εἰς τέσσαρας διαγωνισμοὺς τῆς ἀνωτάτης τάξεως τῆς Ἀκαδημίας ἐβραβεύθη τετράκις διὰ τοῦ ἀνωτάτου βραβείου, οἱ δὲ καθηγῆται ἐζήτησαν νὰ συγχαρῶσι τὸν Ἑλληνα ἐκεῖνον ὅστις ἤρξατο πρῶτος εἰς πάντας τοὺς διαγωνισμούς.

Ἐπανελθὼν εἰς Ἑλλάδα πλήρης ἐνθουσιασμοῦ, ἤρξατο ἐργαζόμενος καὶ παλαιῶν πρὸς πλείστας δυσχερείας ἀλλὰ μὴ ὑποχωρῶν οὔτε πρὸ τῶν στερησέων οὔτε πρὸ τῶν ἀπογοητεύσεων. Τέλος ἐνίκησε. Πρῶτον ἔργον του ἐν Ἑλλάδι εἶναι ὁ ὑπέροχος ὑπὸ πᾶσαν ἔποψιν ἀνδριάς τοῦ Κοραΐδου, ὅστις στολίζει τὸν πρὸ τοῦ Ἑθνικοῦ Πανεπιστημίου χώρον.

Κατὰ τὸ 1883 διωρίσθη καθηγητὴς τῆς πλαστικῆς ἐν τῷ Μετσοβίῳ Πολυτεχνεῖῳ, ἀντικαταστήσας τὸν ἀείμνηστον Δρόσην. Ὁ διορισμὸς του ὀφείλεται εἰς περιέργον γεγονὸς ὅπερ ἀξίζει τὸν κόπον τῆς ἀναγραφῆς. Πρυτανεύοντος τοῦ μακαρίτου Κυριακοῦ προσκηρύχθη διαγωνισμὸς πρὸς κατασκευὴν ἀνδριάντος τοῦ

Ελλάδωνος. Πολλοί έλαβον μέρος εἰς τὸν διαγωνισμόν ἐκεῖνον, ἐν οἷς ὁ Φιλίπποτης, ὁ Φωτοῦλης, ὁ Βιτάλης τῆς Σύρου, ὁ Βρούτος καὶ ἄλλοι γλύπται τῆς ἐποχῆς ἐκεῖνης. Ἡ ἐπιτροπὴ μεροληπτήσασα ἔκρινε βραβεύσιμον τὸ πρόπλασμα τοῦ Βιτάλη, ὅπερ ἦν ἀκαλαισθητόν. Οἱ ἀπορριφθέντες ἐξεμάνησαν κατὰ τοῦ ἀδικήματος, ἡ δὲ ἐπιτροπὴ υπεχρεώθη νὰ ἐκθέσῃ πάντα τὰ υποβληθέντα εἰς αὐτὴν ἔργα εἰς τὴν κοινὴν κρίσιν, ἐποποθέτησε δὲ κατὰ σειρὰν πρῶτον τὸ πρόπλασμα τοῦ Βρούτου καὶ εἶτα τῶν ἄλλων, χωρὶς ποσῶς ν' ἀναφέρῃ ποῖον τὸ βραβευθέν, οὕτω δὲ δι' ἀπάτης νὰ ἐπιτύχῃ ὑπὲρ αὐτῆς τὴν κοινὴν γνώμην, διότι κατὰ τὸ σύνθηρες τὸ πρῶτον εὐρισκόμενον ὑποτίθεται ὅτι εἶναι καὶ τὸ βραβευθέν. Οἱ ἐπισκέπται λοιπὸν ἔκριναν ὅτι τὸ πρῶτον εὐρισκόμενον εἰς τὴν σειρὰν εἶναι τὸ καλλίτερον, καὶ ἐδικαίωσαν, ἀπατηθέντες, τὴν ἐπιτροπὴν. Νέος πάταγος ἡγέρθη, ὅτε ἐδέησεν ὁ αἰμνῆστος Τρικουπῆς, πρωθυπουργὸς ὢν, νὰ μεταβῇ αὐτοπροσώπως ὅπως ἀντιληφθῇ περὶ τοῦ δικαίου. Ἐκπληκτος καὶ πλήρης ἀγανακτήσεως ἤρρωτησε τὸν πρῶταν τίνος εἶναι τὸ πρῶτον εἰς τὴν σειρὰν εὐρισκόμενον ἔργον, λαβὼν δὲ τὴν ἀπάντησιν ὅτι εἶναι τὸ πρόπλασμα τοῦ Βρούτου, ἐξέφρασε τὴν ἀπορίαν του πῶς ἐτέθη τότε πρῶτον, ἀφοῦ δὲν εἶναι τὸ βραβευθέν. Τὸ ἑσπέρας τῆς ἰδίας ἡμέρας ὁ Βρούτος ἐλάμβανε τὸν διορισμὸν του ὡς καθηγητῆς τῆς Πλαστικῆς ἐν τῷ Πολυτεχνεῖῳ!

Οὕτως, ὁ αἰμνῆστος ἐκεῖνος ἀνὴρ ἐγνώριζε νὰ βραβεύῃ τὴν ἀξίαν.

Ἄπειρα εἶναι τὰ ἔργα τοῦ Βρούτου.

Ἀληθῆς χαλκέντερος. Κλασικιστῆς φανατικὸς, ἀπεχθάνεται τοὺς νεωτεριστὰς ἐν τῇ τέχνῃ.

— Δὲν ἔχουν τὴν ἀντίληψιν τοῦ καλοῦ, μοὶ ἔλεγε μίαν ἡμέραν, ἐκεῖνοι οἵτινες ἐπιδιώκουν μὲ δες ἐν τῇ τέχνῃ. Αὐποῦμαι νὰ βλέπω ἀνθρώπους δυναμένους ν' ἀνέλθουν καὶ ὅμως προχωροῦντες τυφλῶς πρὸς τὸν κατήφορον! Αὐτὸ δὲν λέγεται τέχνη, ἀλλ' ἀκαλαισθησία.

Πολλὰ πόλεις τῆς Ἑλλάδος ἔστησαν ἀνδριάντας ὀφειλομένους εἰς τὴν σμίλιν τοῦ Βρούτου. Τὸ Νεκροταφεῖον τῶν Ἀθηνῶν στολιζέται μὲ δύο ἀριστουργήματα τοῦ Βρούτου: τὴν Πίστιν καὶ τὴν Ἱστορίαν.

Αἱ συνθέσεις του εἶναι πολλαί, ἀπειράριθμοι. Τὸ Ἀμερικανικὸν Μουσεῖον τῆς Βοστώνης ἡγάρασε πολλὰ ἔργα του, ἐν οἷς τὸ περίφημον Ἀωδεκόθεον τὸν Ἀχιλλέα καὶ τὸν Πάριν καὶ ἄλλα διάφορα.

Νῦν ἀπεπεράτωσε μίαν θαυμασίαν σύνθεσιν τὴν Θύελλαν, ἧς δημοσιεύομεν τὴν εἰκόνα.

Ἰδιαιτερον χαρακτηριστικὸν τοῦ Βρούτου. Τὰ ἔχει καλὰ μὲ ὅλους καὶ οὐδένα κακολογεῖ. Προστατεύει τοὺς νέους καλλιτέχνας παντοιοτρόπως. Οἱ μαθηταὶ του τὸν λατρεῦσιν.

ΑΛΕΞ. ΠΕΡΑΙΚΙΔΗΣ

★ ΙΩΝΙΚΑΙ ΕΜΠΝΕΥΣΕΙΣ ★

Η ΒΑΡΚΟΥΛΑ

Ἀπὸ τῆς ἀκρῆς τοῦ βουνοῦ
τ' ἀχνὸ φεγγάρι βγαίνει
καὶ λάμπει... κι' εἶναι ἡ θάλασσα
σὺν ἀσημιόστρωμένῃ.
Τ' ἀγέρι ξεκουράζεται
ὅς τοῦ δάσους τὴν ἀγκάλῃ.
Μόνο τὸ κύμα ἀκούγεται
Ποῦ παίζει ὅς τ' ἀκρογιαλῇ
κι' ἐμεῖς—ἐγὼ κ' ἐκεῖνη—
γυρμένοι ὅς τὴν βαρκουλά μας,
μὲς τῇ βαθειᾷ γαλήνῃ,
χίλια λογάκια λέμε
γλυκά, σὺν τὴν ἀγάπῃ μας
κι' ἀπ' τῇ χαρᾷ μας κλαῖμε.

Τώρα τ' ἀγέρι τῆς αὐγῆς
ἀρχίζει νὰ χαϊδεύῃ
τὴ θάλασσα τὴν ἡσυχῇ
κι' ἡ Πούλια βασιλεύει.
Λίγο σὲ λίγο χάνεται
τῆς νύχτας ἡ μαυρίλα.
Μοσχοβολοῦν τὰ λούλουδα,
χύνουν δροσιὰ τὰ φύλλα
κι' ἐμεῖς—ἐγὼ κ' ἐκεῖνη—
μονάχοι μὲς τῇ βάρκα μας,
μὲς τῇ γλυκεῖᾳ γαλήνῃ,
χίλια λογάκια λέμε
κι' ἀπ' τῆς τρελλῆς ἀγάπης μας
τὴν εὐτυχία, κλαῖμε.

Ἐνα δὲν βλέπεις σύννεφο
νὰ κρύβῃ, νὰ σκεπάζῃ
τὸν οὐρανὸ, ποῦ πέλαγο
γαλάζιο λὲς καὶ μοιάζει.
Ἀπ' τὴν ραχοῦλα τοῦ βουνοῦ
ἡ χαραυγὴ ἀνεδαίνει
γεμάτῃ λάμψι καὶ δροσιᾷ
καὶ μ' ἀνθὰ στολισμένῃ
κι' ἐμεῖς—ἐγὼ κ' ἐκεῖνη—
τὸν οὐρανὸ κυττάζομε,
τὸ φῶς του, ὅπου μᾶς χύνει
καὶ χίλια λόγια λέμε
κι' ἀπ' τὴν ἀγάπῃ τὴν πολλὴν
κι' ἀπ' τὴν χαρὰ μας κλαῖμε.

Ἡ Νύχτα... ἐπῆρε τὰ ὅτρα της,
Θαμπά, μισοδυσμένα
καὶ φεύγει... Βγαίνουν τὰ πουλιά.
Ποῦ ἦτανε κρυμμένα.
Βγαίνει κι' ὁ ἥλιος μὲ στολὴν
ὀλόχρυσον καὶ λάμπει
καὶ ξεπροβάλλουν τὰ βουνὰ
ἡ ρεμματιές, οἱ κάμποι
κι' ἐμεῖς—ἐγὼ κ' ἐκεῖνη—
θαρροῦμε πῶς τὴ λάμψι της
ἀκόμῃ ἡ Νύχτα χύνει...
Μὰ ἐκεῖ ποῦ τόσα λέμε
ὁ ἥλιος φτάνει ὅτ' ἡ νύχτα
καὶ τότε πειρὰ... δὲν κλαῖμε.

Σμύρνη

ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΒΟΝΤΖΑΛΙΔΗΣ

